

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
N.-Kikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny” és „Felső Torontál”
POLITIKAI LAP.
Megjelenik: Csütörtökön és Vasárnap.

Előfizetési díj:
Póstán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.
Egy szám 20 fillér.

Vásároljunk csak hazai ipar terméket. Azt a kereskedőt, a ki Magyarországon előállítható árukat külföldről szerez be, — ne támogassuk. Azon kereskedő hirdeteit, ki üzletét hazai árukkal szerelte fel, a legolcsóbb áron közöljük.

Itt az ősz.

Még derűs fényben, csalfa meleggel tűz le a napsugár, még zöld diszen pompáznak a fák, — de az enyészet már megkezdte csendes munkáját. A buja, pompázó nyárnak: itt az ősz.

A természetben az ősz az enyészetnek a zajtalan elmúlásnak szimbóluma. Nem így az emberi társadalom életében. Itt a tikkadt nyári napok elmulta egy új munkaév megkezdését jelenti. A kánikulában ellankadt társas élet új frissességgel pezsdül fel. Művészetben, tudományban, de iparban, kereskedésben is, szóval a gazdasági élet egész vonalán új lendületet vesz a munka. Munkás kezek ismét felemelik a pihenő pörölyöket: a pangást zsi-bongó, vidám élet váltja fel, a zsi-badt szervek új rugékonysággal fognak a termelés nagy munkájához.

TÁRCA.

Kirándulás Fiuméba.

Itta: KIK KIK KIK.
(Vége.)

Az izató jelenet véget ért. Kezdődött a másik.

A nap elvonult az Isztria hegyei mögé. A tenger fölött enyhe, kedves fuvallom lengett, s mi vagy ezerezen felszálltunk a hatalmas „Baross” nevű hajóra, mely alig észrevehető lassúsággal indult velünk sétára. — A hajón hideg buffet várta a vendégeket. Fejedelmi duzsgazdag buffet! Az elképzelhető minden rendű- és rangu sülték tészták, sajtok és esemegék tenger sokasága várt elpusztításra. A jó bort, habzó sört mintha csak a tengerből szivattyúzták volna, oly bőven, s oly kifogástalanul folyt. A teríték cifra papirosból vala, mely használat után vándorolt a — tengerbe.

A város vendégelte meg a tanítókat; és a város kulánan, uriasan vendégelte meg a délmagyarországi tanítókat. A vendéglátás becsületére vált a derék városnak. De ennél volt még valami kedvesebb, maradandóbb becsü: a szeretet, a szívéllyesség, melylyel a vendéglátást nyújtot-

Szóval az ősz évszaka a munka jegyében következik az emberiségre. A munka s a szorgos, öntudatos tevékenység az a minden-nél értékesebb erő, az egyetlen igazi talizman, amely egyedül hozza meg a biztos gyümölcsét, s biztosítja az élet legbecsesebb javait. A tisztos polgári jólétet és az embertársak becsülését.

De hogy a munka eredménynyel járjon, kell, hogy öntudatos is legyen. Kereskedő, iparos, gazda egyaránt szükséges, hogy termelését a fejlett igényekhez, a verseny mindinkább erősödő követelményeihez alkalmazza. Sikert, eredményt, nemzeti gazdaságunkra hasznót csak az ily munka érhet el.

Kétségtelen valóság, melyet eltagadni nem lehet, hogy minden irányban erősödünk. A nemzetek nagy versenyében, a párisi világkiallításán, a hol nálunknál sokszorosan fejlettebb kulturájú nemzetek jelentek meg produkciójuk legjavával, nemcsak figyelmet ébresztettünk, de — a nélkül, hogy e fényt hiúságunk nagyitaná, sok tekintetben egyenesen feltüntünk és végeredményben becsülettel állottuk meg helyünket. Ifjú kulturánk dus fel-

ták. Nők és férfiak vetélkedtek kiszolgálásunkban, elmondhatjuk: a hányan voltunk, annyian álltak szolgálatunkra; szeretetökkel és figyelmökkel túl bőven elhalmoztak, ezért volt minden oly családias, oly kedves.

Talán fölösleges is említenem, hogy ezen fényes lakománál a tosztok sem hiányoztak. A szebbnél szebb hivatalos magyar és olasz felköszöntők fűszerezték a vidályos hangulatot. Wickenburg gróf, Donáth, Schenk, Brattanieh ragyog klasszikus szónoklatokkal, Santo Pillepich barátom pedig annyira berekedt, hogy csak sört tudott inni, de beszélni nem. A nőeknek is kijött — more patrio. Fiume ékes „gyöngyeit” társaságunk „öreg” papja él-tette — lelkesen.

Asztal bontás után hálaimaként felhangzott közösen a „Szózat”. — Azután kisebb csoportokba helyezkedtünk el a fedélzeten. Itt megcsendült a tüzes magyar dal, amott a mélabus szerb nóta; emerre az ábrándos szerelmi olasz ének. És mindez oly szép, oly fényes, egybehangzó, oly ábrándos költői vala.

A nap lepihent, fényes csillagok ragyogtak fen az égen, s itt lent a szemekben; esthomály borult a tenger felületére, szelid estfuvallom lengett s a tenger fölött halotti csend honolt a távolban, mintha mindenki nyugalomra tért volna, „mintha

lendülése bámulattal töltötte el az első kilépésünket elismerés és siker kísérte.

Nem szabad, hogy ez eredmény megmámorítson benünket. Még sok a tennivaló. Sok mindent csak ezután kell kezdenünk, sok kezdetlegest tökéletesíteni, sok félig készet befejeznünk. A dicsőség mámore tehát ne szálljon a fejünkbe.

De viszont őrizkedjünk a másik végétől. Tagádhatlan, hogy gazdasági életünk egén sötét felhők tornyosulnak. A vállalkozási kedv csökken, a külföldi tőke kerül bennünket, a gazdasági tevékenység minden terén aggasztó pénzhiány mutatkozik. E szimp-tómák ne csüggeszzenek. Dolgozunk mindannyian, nem csökkenn kitarással. Teljesítsük mindannyian kötelességünket. Iparunk és kereskedelmünk vezetése biztos, erős kezekben van. Hegedüs és Darányi mindketten öntudatos, modern, nagystilű emberek. Az üdvös reformok egész sora várja már életbeléptetését és számos más üdvös terv áll a megvalósulás előtt.

Nem kell tehát sem elbizakodnunk, sem a csüggedésnek átadni magunkat. Vegye komolyan

temetőhely lenne”. — Hajónk nesztelenül közelgett az angolflotta felé.

A mi ezután következett, azt elbeszélni, leírni nem lehet; az ábránd, álom, képzelet, agyrém tündéri mese, ezeregyéjbeli bűvölet, lázas káprázat izzó fántázia volt, — csillagos ég a földön, mennyei tűzijátéka tengeren.

Egy villanyütésre kigyulladt a tenger, fényes, káprázatos tüzláng lepte el a hajókat, izzóvá lettek az árbocok, tüzes szallagok a kötelek, lángtengerben usztak az emberek és fölhasan a zene, eget ver a hip, hip hurra, evviva, éljen, zsvivó! Hosszu tüznyelvek játszanak boszorkánytáncot, megvilágítva fényesen hajót, embert, várost, tengert. A csillagos ég le-szállott a város, a hegy fölé; milliónyi csillagok ragyognak, köztünk mint királyné tündököl nemzeti színeivel a fonséges kormányzó palota, a molótól föl a magas hogy tetejéig, föl a kísérteties Tersalto romjái. — És lent a büszke „Baross” mint egy izzó Etna sétál Angolország félelmetes ágyui előtt.

Es felhangzik: „Isten áld meg a magyart!” Hurra! Evviva! Éljen Fiume! És ez a vakító bűvölet, ez a fantasztikus káprázat eltart — éjfélig.

Éjfél után szálltunk partra, s nyugodni tértünk és álmodni ezen mesebeli dolgokról.

Az Angol hadihajó tiszteletére ren-

a haza minden polgára kötelességét és iparkodják hivatását betölteni, nem tévesztve szem előtt azt a nagy igazságot, hogy a magányos jóléte fokozza a közjót, az általános gyarapodás pedig csak feltétlen javára szolgál az egyéneknek is. E kölcsönös visszahatás előidézésére törekedjünk erőnk-höz képest mindannyian és megtaláljuk a módját, a mely egy hű és hatalmas Magyarország felépüléséhez vezet.

Szerb okvetlenkedések. Hogy a nemzetiségek milyen vérszemet kaptak, láttára annak a türelemnek, melyet a kormány tanusít velük szemben, arra nevezetes bizonyíték az, a mit Szegedről írnak az „E“-nek.

Addig, a míg megütközünk Szegeden olyan csekélységen, mint a Sevity-ügy, a nem messze fekvő Ó-Becsén sokkal csifrább dolgok történnek. Ott biz senki sem meri megkísérteni a miniszter ama rendeletének végrehajtását, mely a hittanak magyar nyelven való tanítását rendeli el, hiszen elég gyöngén állanak a kötelező nyelv tanításával is. Van a szerb tanítók között több olyan, a ki maga sem bírja az állam nyelvét, hogy lehetne akkor megkövetelni, hogy tanítsa is azt! A népiskola épülete fölé *cyrill betűkkel van írva, hogy szerb nemzeti iskola*, minek akkor magyaaul tanítani? Elég ha annyira viszik, hogy 5—6 év alatt megtanulnak úgy a hogy magyarul olvasni. Ez olyan megszokott dolog már Ó-Becsén, hogy senki sem ütközik meg rajta. Sokkal sulyosabb dolog, hogy a mióta a magyar nyelv is csak másodrendű. Ki van adva a falu fejétől a parancs, hogy a hivatalos hirdetményeket a községi dohos először szerb nyelven hirdesse ki. Az állam nyelvének ez a megsértése arra birta a magyarságot, hogy népgyűlésen tiltakozott Verbeski bíró eljárása ellen. Feliratilag hivatott fel a főispán és a belügyminiszter figyelme

dezett tengeri szerenád várakozáson felül sikerült. S hogy így sikerült, oroszlanrész illeti a délmagyarországi tanítókat; a külső fényt, tüzet, lángot az angol és fiunei hajók adták, de a szellemet, a lelkesedést, az élénkséget, a dalt mi szolgáltattuk, mi öntöttük az izzó lángok közzé, s ezek csakis így képeztek egy bővöletes harmonikus egészet. Nálunk nélkül rideg hatás nélküli közönséges tüzijáték lett volna az egész. Ez nem dicsekvés, de valódi tény. A következő vasárnap is kedves, felejthetetlen napunk vala; délelőtt a Bakar és Liburnia tengeri hajókon megnéztük még egyszer az angolhajókat, azután három órai sétát tettünk a Quarneroi öblökben, megnéztük Buccarit, Portoret és Cirqueniciát. Kanycgó utakon, kopár, terméketlen szirtek mellett haladtunk, de sehol megnem álltunk, csak kellő távoból tekintettük meg a látnivalókat.

Buccaria a tenger parton, hegyoldalon épült falucska; éppen bucsu vala ott; a népség a tengerpartra sietett, kalap-kendőlengetéssel és evviva kiáltással üdvözölt, mi hatalmas éljen és a himnusz dallamával feleltünk.

Portore szinte kis tengerparti falu szegény lakossággal; hegyein igen kitűnő szőlő terem, melyből híres bort sajtolnak. Csak hogy nagyon nehéz munka itt a szőlőtermelés! A meredek sziklákön minden

erre a tarthatatlan állapotra, de eddig haza szála sem görbült meg a hős bíróknak. Persze, a magasban azt hiszik, hogy az ilyen kedveskedésekkel biztosítják a nemzetiségek szavazatait, pedig hát a derék szerbek már a mult választásnál sem szavaztak, a ki azonban bele ment a választásokba, az a néppártra adta voksát. És ugy lesz a jövőben is, hiszen már nyíltan beszélnek róla, hogy csak olyan jelöltet támogatnak, a ki szerb nemzetiségű lesz. De tett Verbeski bíró még mást is. Egy községi tisztviselő 25 éves jubileumán nyíltan hangoztatta a minap, hogy a míg ő Ó-Becsén bíró lesz, addig előbb következik a szerb nyelv s csak utána a magyar. Olyan hevesen védelmezte álláspontját, hogy majdnem botránnyosan végződött az ünnepi vacsora. Jellemző az is, hogy a szerb tanítók a politikai községtől havi fizetéseket szerb nyugtára veszik fel. Egy ízben Mihály jegyző, a ki nem ért szerbül, nem akarta a fizetéseket utalványozni, illetőleg aláírni a szerb nyugtákat, miért is kész, nyomott magyar nyugtalapokat osztott ki a szerb tanítók között, kérve őket, hogy ezt használják. De ez is hasztalan volt. S még szerb testvéreink merik mondani, hogy el vannak nyomva Magyarországon!

A képviselőház munkarendje. A képviselőház tudvalevőleg október 8-án kezd meg az új ülészakban tárgyalásait. Az első ülésen, Széll Kálmán miniszterelnök előterjesztésére, csak a legközelebbi munkaprogramot állapítják meg még pedig oly módon, hogy a következő ülésen tárgyalni fogják a földbirtokosok és gazdatisztek közötti jogviszonyt szabályozó törvényjavaslatot, ezután pedig a kereskedelmi törvény 50-ik szakaszát módosító javaslatát. Erre vonatkozólag a képviselőház tudvalevőleg már június 18-iki ülésében hozott határozatot.

szőlőmellett egy mesterségesen készített védő gát, kökerítés vonul el. E gát védi a bora és a lezuhogó víz ellen a szőlőt. Az egész úgy néz ki, mint egy nagy garádies, lépcső. A hegyről a másakra zuhan, s így a szőlő alatt sértetlen marad. Az itt termelt bornak 2—3 korona literje. Cirquenica szinte tengerszéli falu tengeri fürdővel, mely azonban nem bír zöldágra vergődni, látogatásokra szert tenni. Hát nagyon is bajos ez a szebb, kedvesebb és közelebb levő Abbazia mellett. Két dudás — egy óáolben meg nem fér.

És a hajókon ismét vala vig élet, zengő nóta, pezsgő kedv és vidorság, ételital bőven és a virágos beszédeknek nagy özöne. Délutánra haladt az idő, midőn ezen felejthetetlen kirándulásunkból haza tértünk.

Mint biztos tudomásom van róla, a két hajon 99 pár férfi, és 111 pár nő ivott és csókolt „bruderschaft“-ot; 77 nő egy havi, 33 egy évi levelezést, 29 biztos látogatást fogadott; 113-an cseréltek névjegyet; 55-en ígértek arképet; 94-en kaptak és adtak emlékvirágot; 47-en ígérték meg az olasz nyelvnek sikerdús tanulását; 25-en ígértek levelezést a „zöld szalon“-ban; 149-en kértek emlékverset, 17-en zongora darabokat, és egy kért szakácskönyvet. Hányan vallottak szerelmet, azt nem bírtam kifürkészni. Ez titok marad!

A kassai találkozó

A magyar gazdaszövetségnek október hó 8-án tartandó nagygyűlése mint a jelek előre mutatják, impozáns bizonyítéka lesz a magyar agrárpolitika térhódításának. Ötödik kongresszusa lesz ez a magyar gazdáknak; eredménye az előzők mind egyikének is kézzelfogható volt. Nyomukban keltek életre azok az intézmények, a melyeknek gazdasági és szociális fontosságát ma már nincs ember, a ki tagadná. Azaz, hogy van. A reakció, a mely árnyékként kísért minden jóra való törekvést, teljes erővel tör a magyar gazdák működése ellen is. Igaz, hogy a multhoz képest óriási a változás. Egy-két év előtt még a magyar közgazdasági politika terén uralkodó fölfogás homlokegyenest ellenkezője volt a mainak. Egy-két év előtt még az agrarizmust hirdették reakciónak. Ma már — s ez talán a sikereknek legbiztosabb jele — az agrárszermék polgárjogot nyertek a hazában, sőt nagyrésztben vezetőszerpre is tettek szert s a multnak uralkodó nézetei már csak sötét reakcióként jelentkeznek.

Az előző kongresszusok a kisemberek érdekében munkálkodtak. A magyar parasztságnak, a nemzet zömének a megmentése volt a legelső föladat. Az ingó tőke uralma végromlással fenyegette a kisgazdákat. A magyar föld urai, birtokosai csak névleg voltak urak, voltaképen rabszolgája volt mind a spekulációnak. Földjének hasznát elszedték a kufárok, a közvetítők; nagyban apasztotta s apasztja ezt a különböző fajtája a mely aztán igazán végromlással fenyegette az amugy is szorongatott föld népét.

Az agráriusok első föladata volt tehát ezek ellen a visszaélések ellen sikraszállani. Nagy munka volt ez, mert a mint említettük, legtöbbje a visszaélésnek az uralkodó fölfogásnak a torzszülőtte volt. Az ingó tőke lovagjai nem is igen késtek hol nyílt, hol aknamunkával meghiusítani ezt a munkát. Sikerült azonban szívós kitartással s igaz

Délután a városi kertben népünnepegy volt, és elfogyott 400 adag kenyér és sült hus, és 70000 liter bor. — Kérem, jól megjegyezni, ezt nem a tanítók pusztították el! hanem a fiunei nép s az angol katonák, kiknek „tisztelőtér“ volt rendezve az ünnepély. Ennyi étel ital mellett nem csoda, ha az ünnepély nagyon is „népies“ volt — A nép mindenütt nép marad. Ha potyához jut, nem tudja, mi az illem, és mennyi elegendő. Megfeledez, hogy ember, és állattá lesz. Így van Fiumében, Budapesten és Párisban is. Nem lehet, és nem szabad elítélni sem az angol, sem az olasz népet.

Ez volt három napi programunk utolsó látványossága. Este felé még egyszer össze jöttünk az Adamich-téren — bucsuzni. A bucsuzás érzékeny, fájdalmas és keserves vala. Kitudja, hányan láttuk utoljára egymást. A tanítóknak nagyobb része, számszerint 252-en Velencébe rándultak, mi pedig vissza déli bábos buzatermő szép hazánkba.

Esteli 8 óra volt, midőn a Bakar és Liburnia elhagyta a molot. Kalap, kendő, kéz lobogott a magasban parton és hajon egyaránt; zuggott az éljen, az evviva és a távozó hajókon újra felhangzott: „Isten áld meg a magyart!“

Evviva Fiume!

gnek októ-
ilése mint
zans bizo-
oilitika tér-
sszusa lesz
dménye az
zzelfogható
e azok az
zdasági és
nár nincs
hogy van.
ként kísér
ljes erővel
ései ellen
est. óriási
ég a ma-
erén ural-
st ellenke-
év előtt
akciónak.
sikereknek
ráreszmék
ában, sőt
ettek szert
már csak
k.

kisembe-
A magyar
nek a meg-
t. Az ingó
nyegette a
urai, bir-
ak, volta-
a speku-
elszedték
ban apasz-
zó fajtája
lással fe-
ratott föld

adata volt
nek ellen
t ez, mert
a vissza-
ak a torz-
agjai nem
aknamun-
rát. Sike-
s igaz

népünne-
r kenyér
Kérem,
tók pus-
p s az
re" volt
étel ital
y nagyon
enütt nép
udja, mi
Megfeled-
esz. Igy
risban is.
blni sem

gramunk
ég egy-
tären —
ájdalmas
n láttuk
nagyoobb
sbe rán-
s buza-

Bakar és
o, kendő,
és hajon
iva és a
c „Isten

lekesültséggel odáig vini a dolgot, hogy ma már ez a nagy munka föltartóztatlanul folyik tovább. A kisgazdák szervezkedni kezdenek, tisztult nézetek terjednek a nép között, az uzsorát pedig győzelmesen verik vissza a folyton szaporodó szövetkezetek bástyái.

Az alapján megátadott önérdék persze száz meg száz új akadályt gördít az agráriusok munkája elé, ámde a már elért eredmény megdöntetlen bizonyítékot képez minden eddigi intézmény létjogosultsága mellett. Éppen ezért lehetett az agráreszmék híveinek fokozatosan, mindig szélesebb körben, akcióba lépniök s valóban ha, figyelemmel kísérjük az eddigi kongresszusokat, azok munkaanyagán föl lehet ismerni a fokozatos fejlődést. Egyszerre minden földadatot megvalósítani nem is lehetne, a lépésről-lépésre való megfontolt haladás biztosít csakis kellő szilárdságot minden a gazdasági haladás érdekében megvalósított intézménynek.

Az október 8-iki nagygyűlés a középosztály kérdésével fog foglalkozni. Ha ismerjük a magyar társadalom középső rétegeinek mai helyzetét, ha tisztában vagyunk a középosztály fogalmával: öszinte elismeréssel kell adóznunk a Kassára összegyűlő magyar gazdáknak, hogy ezt a kérdést napirendre tűzték. A nemzet gerinczéről van szó. Valóban a legfőbb ideje volt akcióba lépni megmentése érdekében, mert ez a gerincz is nagyon pusztulásnak indult. A középbirtokok fölött napról-napra megperdül a dob, gazdáikat elnyelik a városi bűrök. A gentryt mintha eltűrülték volna a föld színéről. Maga a városi középosztály a folyton szaporodó elégedetlen elemek miatt mindinkább halad a proletarizálódás felé. Egyszóval a magyar középosztály beteg s félni lehet, hogy a betegség átcsap az egész testére a nemzetnek avagy talán már át is csapott.

A kassai gyűlés egyforma szimpátiával fogja tárgyalni a középbirtokos s a városi középosztály ügyét, egyforma igyekezettel fog a leszűrődő kongresszusi határozatok alapján mind a kettő érdekében megtenni minden lehetőt. A kongresszusnak alig lehetett volna szebb keretet választani, mint a felvidéket, a melynek minden városa, minden faluja hű képe az általános gazdasági hanyatlásnak. Itt vannak azok az ősrégi városok, a melyek a múltban fűrdöttek a jólétben s ma a tönk szélén vannak. A hajdan virágzó kézműipar, a bányaművelés, a mely gazdaságuk főforrása volt, pang. Itt vannak azok a nemesi kuriák, a melynek falai között a középbirtokosság: a gentry századokon át letéteményese volt a nemzeti geniusznak. a hazafiságnak s melyek ma igazi gazdájuktól elhagyott fészekhez hasonlítanak s bennük kőbor denevérek ütöttek tanyát.

Bizunk azért benne, hogy a kassai kongresszus találkozója lesz a jobbérzésűek egész seregének, a kik az igaz ügghöz méltó lelkesedéssel fognak érvenyt szerezni minden határozatnak. Bizunk egyszersmind abban is, hogy a kassai találkozó újabb diadala lesz a magyar agrárizmusnak, a magyar föld

birtokosai újból visszanyernek jórészt abból a tekiutélyból, s azokból a jogokból, melyeket maig sem szünnék meg megnyirbálni s melyektől a múltban majdnem egészen megfosztották őket. Hisszük, hogy az ellenkező gazdasági politika hívei közül sokakat zászlonk alá hajt annak az önzetlenségnek megnyilatkozása, melylyel az agráriusok a legégetőbb nemzeti földadatok érdekében ezúttal is sorompóba lépnek. A magyar gazdától függ a kassai kongresszust impozanssá s maradandó becsűvé tenni. Jöjjen el tehát Kassára mindenki, a ki bizik egy szebb jövőben, a kassai kongresszus záloga lesz annak a jobb, szebb jövőnek.

A kongresszusra utazók, ha ebbeli igényüket a Magyar Gazdaszövetségnek (Baross-utca 10.) bejelentik, az összes vasutakon kedvezményes utazásban részesülhetnek. És pedig II. osztályú jeggyel I. osztályban, III. osztályú jeggyel II. osztályon utazhatnak, a kiadandó igazolvány alapján.

Adeline de Germain hangversenye.

Adeline de Germain, ez művészi neve azon elragadó bájos kis babának, a ki csötörtökön N. Kikindának zenekedvelő és zeneértő közönsége előtt mutatta be, hirtől már ismeretes, művészetét.

Játékát a komoly kritika boncz kése alá venni merő korlátoltság volna, mert hiszen 6 $\frac{1}{2}$ éves korban, — s hogy a kis Adeline ennél nem idősebb, erről hiteles okmányokól meggyőződést szereztünk, — a normális ember testi és szellemi fejlettségének csak olyan fokán szokott lenni, hogy babával vagy falóval játszik és az irás jelekkel kezd csak megismerkedni. Ebből kiindulva, s látva s hallva azt, hogy a bájos kis Adeline kívülről, és physical erejéhez mért praecisitással, de korát messze fölülhaladó izléssel és értelemmel oly nehéz és complicált szerzeményeket ad elő a zongorán, melynek billentyűjét is csak óriási erőmegfeszítéssel kényszeríti a kellő hangadásra, a milyeneket érettségűek csak 10—12 évi szorgalmas tanulás és jeles tehetség mellett sajátíthatnak el, lehetetlen el nem bámulni azon ritka természeti tüneményen, a mely a gyermek elragadó alakjában élénkbe tárul.

Igy kezdtek Haydn, Mozart és Beethoven, s így nyilatkozik meg az igazi genie már olyan korban, a melyben a normális gyermek kezében és elméjében csak a bábú képezi az értelem és felfogás középpontját. A kis művésznő iránti érdeklődést még azon körülmény is fokozza, hogy vele és mellette Kneisel tanár, a ki édes atyja, mint első rangú hegedűművész, működik, és remek játékaival gyermeke hangversenyeinek az abszolút művészi értéket is megadja. A sajnós, nem nagy számban megjelent, de válogatott, és zeneértő közönség, a változatos, előkelő szerzők műveiből összeállított műsort, sokszor visszafojtott lélekzettel élvezte végig és mindenkor zajos tapssal honorálta a kis és nagy művész magas színvonalon álló productioit

A műsor a következő volt:

- I.
1. Tartini. Les trilles du diable (sonate) par Mr. le prof. Kneisel.
2. a) Kneisel. Serenade par M-elle Adeline de Germain, b) Kneisel. Fantasie, Prof. Kneisel.
3. a) Fréd. Chopin Valse de concert Exécutede b) Fréd. Chopin Mazurka (op. 38.) Exécutede par Adeline de Germain.
4. Bazzini. Ronde des lutins (scherzo fantastique) par Mr. le prof. Kneisel.
5. a) Fr. Liszt Rapsodie hongroise par Adeline de Germain, b) A. de Germain. Boléro espagnol Adeline de G.
- II.
6. a) Kneisel. Polonaise mazurka par M-elle Adeline de Germain. b) Kneisel. Sérénade par Mr. le de prof. Kneisel.
7. a) Fréd. Chopin. Marche funébre Exécutede par Adeline de Germain, b) A. de Germain. Airs nationaux par M-elle Adeline de Germain.

8. Fréd. Chopin. Polonaise Adeline de Germain.

Kneisel tanár hegedűjátékát, részben a kis Adeline, részben Dr. Türk Marcell úr kísérték zongorán — Mint halljuk, Kneisel tanár művész gyermekével Párisba készül, a hol ép úgy, mint Európa egyéb világvárosában az ő és gyermeke művészetét már előnyösen ismerik.

HIREK.

Október 6. Közéleg az aradi vértanuk gyászos halálának évfordulója, s ország-szerte folynak az előkészületek a gyásznapi méltó megünneplésére: — csak nálunk nem mozdul egy falevél sem. Az aradi vesztőhely véráztatott rögei alól mint örök tűzláng csapkod az égre az izzó hon-szeretet, s viharos szél szárnyai viszik termékenyítő átomjait széles e haza minden tája felé, hogy a szunnyadó keserv szava felbúg reá minden magyar kebelben e napon: — csak mi feléuk nem röpít a szellő egy szemernyit is belőle. . . A mi társadalmunk mély lethargiába süllyedt; önző, személyes torzalkodások, kis embereknek kisszerű versengése utját szegte — szinte örökre — minden nemesebb törekvésnek, mely a mindennapi kenyér nyers kérdésén felül hevitő tápot adhatna az érezni és gondolkozni vágyó léleknek. A kaszinó, mintha lelke veszett volna, életjel nélkül teng-leng egyik napról a másikra. A polgári kör, mióta az intelligens elemek bevonásával megerősödött, az askór határozott tüneteit mutatja. A haladóspárt, mióta az élén álló egyének önző céljai nyilvánvalókká lettek, megszünt haladni. És a torony alatt? A torony alatt serényen folyik a nagy tisztogatás, takarítás munkája, hogy egy évnek szennytől, piszkjától mentül előbb megszabaduljanak — a hivatalos helyiségek..

Szóval: a közönyös kislelkűség köde ülte meg városunkban a lelkeket az egész vonalon, a melynek érdeklődését nem képes felkölteni és izgalomba hozni az egymást rítul lepocskondiázó és minden további emotio nélkül összecsofolódzó kaszinói tagok kisedé játékai sem.

Az egyetlen oázis e sivár homok borította sivatagban az áll. főgymnásium, a hol ez évben is a régi hagyományukhoz híven hazafias kegyelettel ülik meg a gyásznapi évfordulóját. Az ünnepélyen, mint halljuk, Szabó Kázmér tanár fogja az ünnepi beszédet tartani.

Rónay Jenő torontálvármegye főispánja szombaton e hó 29 én városunkban időzött, hogy a torontáli ármentesítő társulat közgyűlésén melynek elnöke, elnököljön.

Hegedüs miniszter temesvári utja. Hivatalos tudósítás szerint Hegedüs Sándor kereskedelmiügyi miniszter október 1 ére kitűzött látogatását előre nem látott másodalu sürgős elfoglaltsága következtében kénytelen volt elhalasztani. Ennek folytán a miniszter tiszteletére tervbe vett ünnepségek is elhalasztattak, és erről, a kamara azzal értesíti az érdekelteket, hogy a miniszteri látogatás vele közlendő újabb határnapja felől az összes meghívottakat annak idején azonnal értesítendi.

Hodossy Lajos dr. főügyészjelölt. Érdekes hirt közölnek a temesvári lapok. A temesvári főügyész állás megüresedett, az ottani főügyész áthelyeztetvén Debreczenbe. Azt jelentik igen komoly forrásból, hogy a megüresedett főügyész állásra dr. Hodossy Lajos szegedi törvényszéki elnök is igen komoly jelölt. Kivüle emlegetik még Vozáry pancsovai törvényszéki elnököt. Nagy veszteség érné a szegedi törvényszéket, ha a hir valóra válnék és dr. Hodossy Lajos elnököt a kinevezés el-el-szólítaná Szegedről.

Bérgyilkosság. Mult számunkban telefonon vett értesülés nyomán közöltük, hogy Tabakovics Béla egresi közs. segédjegyzőt oroszva lelőtték. — A nagyszentmiklósi járásbíróság vizsgáló bírója aki az ügyben a vizsgálatot vezette, a súlyosan megsérült Tabakovicsot a merénylet körülményeire nézve már kihallgatta. Tabakovics a község külső részén járt és kocsik után nézett, hogy eladott gabonáját elszállítsa, mikor hazafelé tartott, egy napszámos kíséretében egy magas fahidon át haladt, a hid alól dördült el a lövés mely őt oldalt, combja felső részén találta úgy, hogy összeesett és eszméletét veszítette a honnét halálos sebével úgy szállították haza. Azt hiszik, bérgyilkosság esete forog fenn a körülmények arra mutatnak. A gyanu valami Milos Mojsze rovtott román felé irányul. Tabakovicsnak 1897 évben a szalmáját gyujtották fel, a rákövetkező évben meg a házát, a mult évben pedig ismét a szalmáját gyujtatták fel. A tetteseket maig sem sikerült kipuhatlni.

Halálozás. Óriási részvét mellett helyezték örök nyugalomra *Herczog Hugó* a nagyszentmiklósi földműves iskola igazgatójának nejét *Reviczky Etelka* úrnót.

Névmagyarosítás. Dr. Vicsék András módosi kir. aljársbíró vezetéknévét *Vaskuli*-ra változtatta.

Megkínzott csecsemő. A szegedi rendőrök egy tizenhárom éves sváb fiút keresnek most, aki sajtáságos példánya az elvetemült gyerekeknek. Hesz Miklóst Szent Hubertról hozták oda aszúlei cserébe Deák Mihály hordár gyerekéért. Azért a szelid, jó szegedi fiúért aki a német szó miatt szakadt el a szülői háztól, egy rossz viseletű fiú jött ide magyar szót tanulni. Mert ennek a 13 éves Hesz Miklósnak minden kedve csak abban telt, ha a Deák Mihály nagyobbacska gyerekeit ütlegelhette. Amint a szülők eltávoztak a házból, megjelent a gyermekek réme, a sváb cserefiu s kezdődött a kínzás. A kicsinyek úgy mint a nagyobbacska, keserves sirással igyekeztek meglágyítani kinzójuk szívét, de hasztalan. Mikor a szülők hazaértek, a sváb fiu nem bujt el, hanem a szemé közé nézett Deáknak és a feleségének és azt mondotta, azért sirtak a gyerekek, mert rosszak. A sváb fiu nyilván azt szerette volna, ha a gyerekeket, akikek ugyis megkínzott, a tetejébe meg is fenytik. Tegnep is felhasználta az egyedüllétet. Alighogy távozott a ház kenyérkeresője feleségével, Hesz Miklós vékony nádpálcát kerített, föloldta a három hónapos csecsemő Ferike pólyáját és a kised csupas testére tizenkét ütést mért. Az ütések nyomán 8—12 cm. hosszúságú csíkok keletkeztek a vállától egész e lábáig. Mikor a szülők hazaértek és megpillantották a föl bontott pólyában vergődő megkínzott angyalt, elfacsarodott a szívük. Hesz Miklós most már nem titkolhatta bűnét és megszökött. Az apa pedig följelentette az esetet a rendőrségnek, mely beszállította a fiut a kórházba, miután elmezavartnak gondolják.

A torontáli vasutak ügye. A kereskedelmi miniszter szeptember 20-án kelt rendelete értelmében a torontáli h.

é. vasutak és a temesvár—módosi h. é. vasut vonalai ez évi október hónap elsejével a torontáli h. é. vasutak részvénytársaság önálló kezeléséből a m. kir. államvasutak üzemébe fognak átadatni és a szegedi üzletvezetőséghez besztatni.

Felosztatott dohányfelügyelőség. A pénzügyminiszter, október elsejével feloszlatta a szegedi m. kir. dohányfelügyelőséget s a szegedi, nagybecskereki és csokai dohánybevaltó hivatalokat az aradi dohánybevaltó-felügyelőség keretébe osztotta be.

Egy színigazgatóból színész. Bagi Gyula, aki öt évig volt a miskolczi színház főrendezője, egy év előtt színtársulatot szervezett és nagy embiczióval, s áldozatkészséggel kezdte meg működését. Törekvését azonban nem koronázta siker, s most hogy vagyonától és illuzióitól megszabadult, ismét elszerződött, még pedig Kiss Pál társulatához Nagybecskerekre.

Rablás egy vasuti állomáson. Oroszlamoson, a vasuti állomáson, tegnep reggel vakmerő rablás követett el eddig ismeretlen fiatalember. Özv Székács Lajosnétól hat forinttal terhelt pénztárcáján kívül 1200 koronás fülbevalóinak egyikét kiszedte a tettes. A gyanu egy elegáns fiatalemberre irányul, aki oly módon rabolta el az értékes fülbevalót, hogy odasimult az asszonyhoz és a füléből kikapcsolta. A tettest széles körben nyomozzák.

Nyizsnyai emlékünnepegy műsora
A hódmezővásárhelyi dalos társaság az utolsó magyar lantos: Nyizsnyai Gusztáv emlékszóbrának október hó 7-én végbemenő leleplezése alkalmával érdekes ünnepélyt rendez. Ennek a műsorat főbb pontjaiban közlik velünk most a következőkben: Az ünnepélyt a dalárda nyitja meg, majd Endrey Gyula dr. országgyűlési képviselő Nyizsnyai Gusztávról, az utolsó magyar lantosról emlékbeszédet mond. Utána Pósa Lajos alkalmi odát szaval el, majd Juhász Mihály polgármester a város képviselőjében a szobrot átveszi. Végül ismét a dalárda énekel. Este hangverseny lesz az Erzsébetligeti színpadon. E hangverseny programjának főbb pontjai a következők; Anday Blanka a színtársulat koloratur primadonnája énekel, Pósa Lajos szaval Tóth Margit urnó zongorázik, az Exner Farkas-Ivanka zenetársaság teiót ad elő s a dalárda Nyizsnyai Gusztáv darabjait fogja énekelni.

Öngyilkos borbélylegény. A napokban egy véres szerelmi dráma játszódott le a szegedi pályaudvaron, melynek hőse *Basch* József bocsári illetőségű borbélylegény volt. *Basch* szerelmi viszonyt folytatott egy *Klein* Betti nevű leánnyal, kivel előadása szerint a merénylet előtt le is fényképeztette magát. A merénylő négyszer lőtt áldozatára, ki most súlyos sebeiben a szegedi közt kórházban fekszik de teljesen eszméleténél van. Mikor a borbélylegény először lőtt reá, a leány ledobta magát, mire még négy lövést tett melyek közül egy golyó a gerinczébe fúródott és ez a legsúlyosabb. Hogy miért követte el *Basch* ellene a merényletet, azt nem tudja, nem volt köztük semmi összetűzés.

Basch a tett elkövetése után Új-

Szegedre ment, honnan azonban az éj folyamán haza ment Bocsárra s ott szüleinél a belső szobában a jobb füle czimpáján keresztül agyába röpitette a golyót. A lövésre berohant apja, de a fiú teljesen eszméletlen állapotban volt. A szülők az öngyilkosság okáról csak akkor szereztek tudomást, midőn a csendőrök is megjelentek lakásukon, azonban kihallgatni nem tudták.

A szülők felrakták fiukat kocsira és behozták a helybeli kórházba, hol rögtön orvosi kezelés alá vették. A fiút megékelték, a lövés okozta csontszilankokat, a roncsolt agyrészekkel együtt eltávolították a fejből, de a golyót nem sikerült megtalálni és kivenni, mert az valószínűleg a két órai kocsirázás következtében lecsúszott.

Az öngyilkos folyton önkivületi állapotban van.

A pénztár készletek elhelyezése.
A pénzügyminiszterium a pénztári feleslegekből néhány budapesti pénztárnél csekélyebb összegeket helyezett el betét gyanánt négy százalékos kamatláb mellett az eddigi szokásos módokat mellett. A pénzügyminiszterium ezen pénzelhelyezése azt jelenti, hogy a pénz olcsóbb lesz s így több jön forgalomba.

Az ipartestület köréből. A helyi ipartestületnek a következő butorokra van szüksége: 100 drb. faszék, 10 drb kerek, 10 drb. négyzetes asztal, fogas 100 személy használatára, két nagy s 6 kisebb lámpa. A közelebbi feltételeket az ipartestület irodájában lehet megtudni. Az erre vonatkozó ajánlatok október hó 3-áig nyujtandók be az ipartestület irodájánál.

Háló- és étkező-kocsik közlekedése.
A M. Á. V. téli menetrendje szerint október hó 1-től fogva a budapest — temesvár — verciarovai vonalon hálókocsik fognak közlekedni: a Budapestről d. u. 2 óra 30 b. induló gyorsvonaton éjjeli 10 óra 05 perczkor induló gyorsvonaton, továbbá a Temesvárról esti 9 óra 25 perczkor Budapest felé induló személyvonaton és a Verciorováról Budapest felé éjjeli 2 óra 18 perczkor induló gyorsvonaton. — Étkező-kocsik közlekednek a Budapestről Temesvár felé d. u. 2 óra 30 perczkor induló és a Karánsebesről reggeli 5 óra 31 perczkor Budapest felé induló gyorsvonaton.

A „Magyar Hirlap” jelenti, hogy Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Bródy Sándor, Bársony István, Herczeg Ferencz, Georges Ohnet, Emile Zola, Marcel Prevost, Redder Haggard, Leo Tolstoj egy-egy kötet új regényét, tehát tíz kötet regényt kapnak előfizetői karácsonyi ajándékkul teljesen ingyen, azok t. i., a kik félévre előfizetnek. A negyedéves előfizető öt kötetet kap e regényekből. A ki pedig hónapról-hónapra küldi be az előfizetési díjat, annak két kötet regényt küld a karácsonyt megelőző napokban, legkésőbb december 20-ikáig a „Magyar Hirlap” kiadóhivatala.

Szőlővesszők és szőlőoltványok eladása. A földművelésügyi miniszter hosszabb hirdetést bocsátott ki az állami szőlővessző szaporító és oltványtelepeken termelt szőlővesszők és szőlőoltványok eladása tárgyában. A hirdetés szerint a vételajánlatok a kívánt szőlővesszők és oltványok fajta, minőség és meny-

nyiség szerinti megjelölése és a kiállítás helyének, ugyancsak a szállításra vonatkozó adatoknak pontos feltüntetésével legkésőbb november hó 30-ig az illetékes szőlészeti és borászati felügyelőhöz nyújtandó be.

Általános gyöngeség.

Egy pozsonyi lakos gyógyulása.

Walner Károly úr (Pozsony, Iskola-utca 5.) írja nekünk, hogy milyen betegségben szenvedett. Bizonyos elégtelenséggel beszél róla, mert betegségét gyógyulás követte. Bajja nem volt éppen betegség; inkább általános gyöngeség volt, teljes levertség, melyet a vér elgyöngülése hozott létre. Ennek az állapotnak szimptomái rendesen főfájás, undorodás a tápláléktól, az étvágy elvesztése, az álm hiánya. Az elgyöngült vér elvesztette vörös vérszóját, így a vérszegénység, a sápadtság, reuma, neurasthenia és más betegségek szabad teret nyertek s ezeket csakis a vérnek oly hatalmas helyreállítója tudja meggyógyítani, mint a Pink-pilula, mely most legjobbnak van elismervve. A Pink-pilulával tudta Walner úr legyőzni azt a nagy gyöngeséget, mely reá végzetessé válhatott volna.

A mióta a Pink-pilulákat alkalmazom, írja, egészen megváltozott az érzésem magam. Nem érzem azt a gyöngeséget, mely levert azelőtt, dolgozom fáradtság nélkül örömmel, amit már régóta nem tettem. Jó étvágyam van, s éjjel jól alszom. Mindamellé, hogy a visszaesés ne álljon be, folytatom a használatukat.

Ily eredmény mellett habozás nélkül biztatunk a Pink-pilulákban, Ez komoly gyógyszer, mely valóságos és bizonyítható hatást ér el. A gyógyulás bizonyítékai minden nap érkeznek, a világ minden zugából.

Kapható minden gyógyszerárban, valamint a magyarországi főraktárban **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél, Budapest Király-utca 12. doboza 1 frt, 75 kr-ért, vagy 6 doboz 9 frt-ért.

IRODALOM. SAJTO. MŰVÉSZET.

Nyilatkozat.

Sokszor intézik hozzánk azt a kérést, ajánljunk a központi napilapok közül olyat, mely teljesen kielégíti az olvasók igényét. E kérdésre nehéz válaszolni, miután a fővárosi hírlapirodalom nagyon fejlett fokozott áll és sok jó napilapunk van. Mégis, ha választanunk kell, azt választjuk, amely a mi közönségünk igényeinek és viszonyainak teljesen megfelel, és ez a „Magyar Hírlap”, melyet Fenyő Sándor szerkeszt.

A mi vidéki közönségünknek első sorban azért ajánlhatjuk a legmelegebben a „Magyar Hírlap” járatását, mert míg a többi központi lap csak a szenzáció szempontjából, a törvényszék és rendőrség körébe vágó események alkalmával szórványosan foglalkozik vidékünkkel, a „Magyar Hírlap” figyelemmel kíséri kulturális, társadalmi, gazdasági és kereskedelmi helyzetünket is. Ennek annál nagyobb az értéke, mert mindenki tudja, hogy ez a minden párttól független lap leplezetlenül kimondhatja véleményét mindenkivel szemben. A „Magyar Hírlap” politikája: magyar fajpolitika, a melynek diadalra jutásáért elszántan küzd nap-nap után. A szabadelvű és demokrata irányban való haladást szolgálja, a „Magyar Hírlap”, mely tízéves fennállása óta óriási szolgálatokat is tett a magyarság

ügyének. A „Magyar Hírlap” munkatársainak sorában a legkiválóbb publicisták és írók neveivel találkozunk. Nem csodálni való tehát, hogy ez a lap a külföld bármely napilapjával bátran kiállja a versenyt. Vezérezikvei és eredeti tárczái, politikai, társadalmi, gazdasági és humoros cikkei, valamint könyvalakban megjelenő érdekesítő regényei az olvasók óriási táborát szereztek meg a „Magyar Hírlap”-nak mely éppen ennek a nagy népszerűségnek köszönheti, hogy a legnagyobb terjedelmű naponkint 24—32 oldalon jelenik meg, noha igen olcsó az előfizetési ára.

Ezt az olcsóságot még nagyobb mértékben megdöbbentő fogja találni közönségünk, ha figyelmét ama kedvezményekre tereljük, a melyekkel a „Magyar Hírlap” olvasóit elkényezteti. E kedvezmények között első helyen áll a páratlan irodalmi becsü **karácsonyi ajándék**, melyet minden előfizető díjtalanul megkap a most következő évnegyedben. Ugyancsak ingyen kapják meg a „Magyar Hírlap” most belépő új előfizető a „Bűn útján”, című rendkívül érdekes regény eddig megjelent folytatásait. Az **Otthon!** című szepirodalmi illusztrált folyóiratot a „Magyar Hírlap”-pal együtt leszállított áron, évnegyedre négy forintért kapják az előfizetői. Kedvezményes áron, negyedévenként 75 krajczárért rendelhetik meg a „Magyar Hírlap” előfizetői a remek **Francia Divatlapot** és a **Képes Gyermekeket** (utóbbit negyedévenként 50 krajczárért). A szerkesztői **üzenetek** írására külön munkatársak vannak szerződötve, hogy minden, bármely szakba vágó, közérdekű kérdésre, **ingyen** írják meg a választ. Végül még egy kedvezményről kell megemlékeznünk, mely valósággal qárját ritkítja. Arról t. i., hogy **10 mondó tíz krajczárért** a lap bármely előfizetője tehet közzé hirdetés a „Magyar Hírlap”-ban, melynek renkiüli olvasottsága biztosítja a hirdetőnek, hogy állásönhöz, cselédhez stb. jut.

Mindezekért ismételen a legmelegebben ajánlhatjuk a „Magyar Hírlap”-ot, melynek kiadóhivatalába (Budapest, Honvéd-utca 10) október 5-ig kildhetők az előfizetési összegek: évnegyedre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr.

A kiadóhivatal.

Uj formák. Egy egész korszaknak jellemző adata lesz az, hogy mikor a „Magyar Szó” lelkes csapata összeállott a Szabadelvűségnek, az Igazságnak és a Magyarságnak erős szavú riadóját megteremteni: új formákat kellett megalkotnia. Az újságírásnak meglévő ezernyi sablonjait a megalkuvás, az elferdítés, a talpnyaló dicsőítés és az aggódó megjuhászodás foglalta le magának; ám az igazmondásnak nem volt taposott ösvénye Magyarországon. Forrongó erővel kellett tehát a „Magyar Szó”-nak utat törnie a kietlen sziklarétegen át.

Ime, így született meg a „Magyar Szó” mai új, szokatlan, friss formájában. De csak látszólag a forma az új, valójában a tartalom az. A forma csak köntöse annak a nagy és szabad szellemnek, mely e lapnak minden rovatát irányítja. A „Magyar Szó” nem elégszik meg azzal, hogy édeskés hangú társalgója legyen a közönségnek. Harezi jelmezben s nem kozmopolita frakkot öltve áll a küzdők

sorai elé. Ez az egyetlen harc, melynek nyomán nem a pusztulás, hanem a föllendülés jár: a harc az Igazságért.

A „Magyar Szó” Magyarországnak legagilisebb és legmagyarabb lapja. Harezos lap, mert hiszen ma a magyarságért Magyarországon harezolni kell. De újság is, mely olvasóit pontosan tájékoztatja, hogy mi az, miért és mi az, a mi miatt harezolnunk kell.

Budapesten este 6 órakor, a vidéken kora reggel ott van minden olvasó kezében, tájékoztatva őt a nap eseményeiről s megadva neki az információkat ama nézetek felől, a melyek az ország fejlődésének irányaira nézve a közönséges mértéken felül álló hazafiak gondolkodásában kiképződnek.

A „Magyar Szó” előfizetési ára: egy évre 28 kor., félévre 14 kor., negyedévre 7 kor., egy óra 2 kor. 40 fill. Előfizetéseket legelőnyösebb postautalványon közvetlen a kiadóhivatalhoz Budapest, IV., Sarkantyus-utca 3 sz. alá küldeni.

— **„A bolygó zsidó”** ez. regény Sue Jenőtől, francziából átdolgozva Tihanyi Benőtől. 1. és 2. füzetek megjelent. A bolygó zsidó, mondai alak, melylyel minden irodalomban sokat foglalkoznak. Legelőnyösebbnek egy angol szerzetes emliti egy krónikájában. Szerinte a bolygó zsidó Kartaphilos, Pilátus ajtonállója volt ki a halálra ítélt Krisztust, mikor az a palotából kiment, megütötte, gunyosan mondá: Menj már, mért késlekedel? Mire Krisztus azt felelte: En megyek, de te várj, míg én visszatérek. S Kartaphilos még ma is várja Krisztus visszatérését. A XVI. században más alakot öltött a legenda, s ebben az alakban terjedt el, E szerint Ahasverus jeruzsalemi czizmadia nem engedte meg Krisztusnak, hogy ez az 6 ajtaja előtt megpihenjen, mikor vállán a kereszttel a Golgothára ment. Ezért Krisztus azzal az átokkal sujtotta, hogy 6 se pihenessen meg, hanem bolyongjon mindaddig, míg a megváltó vissza nem tér.

Ez a regény főmomentuma. Minden lapja megkapó és érdekesítő. Végig halad abban az olvasó Szibéria hómezőin, Jáva kábitó tropikus világán, egy párisi farsangi éjszaka orgiáin, hogy tanuja lehessen annak aszörnyű küzdelemnek, mely egy többszörös százmillió örkös körül, egy démonikus jezsuita vezetése alatt működő, az egész világot behálózó titkos szövetkezet között és a megtettesült szépség, bátorság, jámborság és szerelem között lejátszódik.

A bár nem mai keletű, de világhírre vergődött könyvet a „Pannonia” könyvkiadóhivatal Budapest, VII., Akácfa-utca 22. adja ki illusztrált 42 füzetben és egy füzet ára 30 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. KISS KÁROLY.

Kiadóhivatal, Szeged, Nagy-Kikindán.

Telefon szám: 15.

Hirdetések.

Nyilttéri közlemény minden sora 20 fl.

Hirdetési díjak: Egész oldal 40 kor. Kisebb hirdetések ezen egységár arányában számítatnak

Hirdetések fölvetetnek: a fővárosi és külföldi nagyobb hirdetési irodákban, Nagy-Kikindán a kiadóhivatalban.

Gummi
es
halhólyag
elsőrangú orvosi tekintélyek szerint a legmegbízható és feltétlenül ártalmatlan óvózer urak és hölgyek számára. Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl:
KELETI J.
sebészeti mű és kötő-szer gyáros
Budapest, IV.
Kőronaherezeg-u. 17.
Alapítást 1878.

Árak tucatonként eredeti párisi csomagolásba

Gummi és halhólyag elsőrendű gyártmány	1.— 8.—
Capotes americans (rövid)	2.— 5.—
Suspensorium	0.60 3.—
Párisi női szivacska Safety-Sponges)	2.— 6.—
Irrigator teljesen felszerelve	1.80 5.—
Eredeti pessarium oclusivum (Peliporus) Mezinga tanár szerint)	1.80 2.50
„Diana-öv” szab. havibaj elleni köt.	3.50 5.—
(minden hölgynek nélkülözhetetlen.)	

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagy-Kikinda r. t. város polgármesteri hivatalától.

14738. szám.

II—1900.

Hirdetmény.

a népfölkelés jelentkezéséről.

Az 1893. évi XXXVII. t. cz. alapján mindazon Nagy-Kikinda város területén tartózkodó és 1858., 1859., 1860., 1861., 1862., 1863., 1864., 1865., 1866., 1867., 1868. és 1869. évben született katonailag kiképzett népfölkelésre kötelezettek, kik a közös hadseregben, a hadtengerészetben, a honvédségben, ezek póttartalékában vagy a csendőrségnél szolgáltak, továbbá **oly katonailag ki nem képzettek**, kik népfölkelési (rózsaszínű) ajánlati lappal elvannak látva f. é. október hó 8., 9. és 10-én d. e. 8 órakor Nagy-Kikindán a városház nagytermében személyesen megjelenni vagy írásban jelentkezni tartoznak.

Az írásbeli jelentkezéshez a városi főjegyzőnél ingyen jelentkező lap kapható, melynek kitöltésére és egyéb kezelésére nézve a városi főjegyző és a jelentkező lapra nyomtatott figyelmeztetés nyújt felvilágosítást.

A személyes jelentkezéshez a népfölkelési igazolványi könyvecske esetleg ha még ilyent nem kaptak volna egyéb katonai okmány elhozandó, az írásbeli jelentkezéshez csatolandó.

Az itt tartózkodó, de (Ausztriában) a birodalmi tanácsban képviselt tartományokban és királyságokban honos

népfölkelők hasonló minőségben és módzatok között tartoznak jelentkezni, mint magyar honosok.

A jelentkezés igazolatlan elmulasztása 2—100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, esetleg megfelelő szabadságvesztéssel büntetetik.

Kelt Nagy-Kikindán, 1900. évi szeptember hó 11-én.

Augusztin Miklós,
városi főjegyző,
mint katonaugyi elnök.

CZIMBALOM.

Egy teljes jó karban levő kitűnő hangú

pedálos czimbalom

eladó.

Bővebbet a lap kiadóhivatalánál megtudhatni.

Uj üvegkereskedés.

Nagy-Kikinda város és környéke igen tisztelt közönségének van szerencsém becses tudomására hozni, hogy a Jung-féle házban, szemben a róm. kath. templommal teljesen modern, minden igényeket kielégítő

üveg-, porcelán- és lámpa üzletet

nyitottam, és az e nembe vágó árukat a legnagyobb választékban raktáron tartom.

Elvállalom teljesen új épületek ablakozási munkáit, valamint képek bekeretezését és minden egyéb e szakmába vágó javítások pontos és szolid eszközését.

Az elvállalt munkák pontos és lelkiismeretes elkészítését ígérve, ajánlom a tisztelt közönség párfogásába üzletemet.

Kiváló tisztelettel

Grifatong Péter.

70,

Keil-lakk

(Glasur)

legkitűnőbb mázó-szer puha padló számára.
1 nagy palack ára frt 135 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 45 kr.

Arany-fénymáz

képkertek stb. bearányozására 1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók:

Angner István János czégnél
Nagy-Kikinda.

Kis hirdetések

felvételnek e lap

Kiadóhivatalában

Állást keresők, munkaadók, vevők és eladók, bérlők és bérbeadók és mindazok, akik a nagyközönség köréből keresik az érdekelt feleket, hirdessenek a

„Torontáli Közlöny“
„Kis hirdetések“
rovatában.

A kis hirdetések rovatában: minden szó egyszeri beiktatása 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül.

Vidékről igen kényelmesen beküldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát.

A „Torontáli Közlöny“

kiadóhivatala Népkert-utca
7. szám.

PALAIS ROYAL

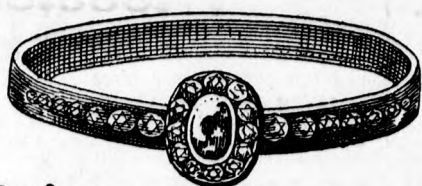
ORLAY SÁNDOR, pariza csász., spanyol kir. udvari szállító.

BUDAPEST, IV. Koronaherceg-utca 8.sz.

GYÉMÁNT UTÁNZATOK,
PÁRISI LEGYEZŐK,

Chinai ezüst, bronz és bőr díszműárúk,
EZÜST BOTOK, DISZÁLLÓÓRÁK, EVŐKÉSZLETEK, STB. STB.

gyári áron.

Képes árjegyzék ingyen.

Kiadói-Nyomda

(Jung-féle házban)

elvállal mindennemű nyomdai munkálatokat a legolcsóbb áron, legpontosabban és legizlésebb kivitelben.

Esemény
a magyar
irodalomban!

NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

AZ EGYETEMES TÖRTÉNELM
KLASSIKUS KÖNYVE, A
LEGGAZDAGABB TÖRTÉNELMI
KÉPTÁR

Tizenkét kötetben

Eddigélé három kötet jelent meg. — Négy havonként jön egy-egy kötet

Bővebbet a prospektus, melyet mindenki ingyen kap.

A teljes mű ára 192 korona.

Szerkeszti a legkiválóbb magyar írók közreműködésével:

Marczali Henrik

Megrendelhető 3 korona csekély helyi részletfizetésre

ez rendeléslap segítségével, mely kivágandó és levelezőlapra ragasztva, hozzánk beküldendő.

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság

BUDAPEST, VIII., Üllői-utca 18.

A nagy képes világtörténet azért eseménye a magyar irodalomnak, mert az első teljes, tökéletes, minden igényeknek megfelelő világtörténelem.

A nagy képes világtörténet megjelenésével minden más világtörténeti mű elavult értéktelenné vált.

A nagy képes világtörténet az élet bibliája és nélkülözhetetlen mindenkinek, aki művelt ember akar lenni.

A nagy képes világtörténet az a mű, melyből az egyén, a család, a társadalom hazaszeretettel és összetartást tanul.

A nagy képes világtörténet fejleszt a műizlést, táplálja a tudást, nemesíti lelkét

A nagy képes világtörténet briliáns stílusával és pompás illusztrációival nemcsak tanít, hanem oktató gyönyörködtet is és a legnagyobb szellemi élvezetet nyújtja.

Ezennel megrendelem a Révai Irodalmi Intézet Részvénytársaságtól Budapesten a

Nagy Képes Világtörténet

című művet 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vevén, hogy eddigélé három kötet jelen meg s a további kötetek 4 havonként jelennek meg. Kötelezem magam a társaság pénztárába Budapesten a szállítástól kezdve 3 koronát havonként mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára törlesztve nincsen. Az esetleg elmaradó részeket költségemre postai megbízás útján szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékessé válik. A mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetési arányában szállítandók.

Név:

Kelt:

Állás:

Alapított 1820-ban

A legajánlatosabb és legutányosabb beszerzési forrás szőnyeg- és bútorszőnyeg-, csipke- és szövetfüggönyök, Mezőkőcsök-nak nagyban és kicsinyben

JOANNOVITS DÖME

BUDAPEST, IV., Váci-utca 25. sz.

híres gyári nagy raktára. Örökös választék porca és apróra szőnyegben.

Általános tudott dolog, hogy a szépség előérére, tökéletesítésére és fontartására a legkiválóbb és legbiztosabb a Földes-féle

MARGIT-KRÉME

Ára: 2 kor., kis tégely 1 kor., szappan 70 fillér, pudor 1.20 kor.

Készítő: FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARADON.

Kapható minden gyógyszerárban.

SANTAL EGGER

specifikus értékű szer mindazon esetekben, hol az orvosok Santal-olajat vagy Copalvát ajánlanak.

SANTAL EGGER az igen drága és tiszta keleti Santal olaj tartalma miatt igen hatásos az ifjúság bántalmánál, mielőtt az orvosok is gondolják. Csak a lényegesen védett „Egger-féle” védjeggyel valódi.

Ára 3 korona - eredeti üvegenként. - Vidékre 3 korona 40 fillér előleges befizetése után bérmentve küldi a

„NADOR Gyógyszertár”, Budapest, VI., Váci-körút 17.

SCHWARTZ-féle

Páratlan és nélkülözhetetlen fogtisztító szer a

THYMOL fog-kréme

1 tubus 60 fillér. Mindenképp kapható.

KÖSZVÉNYÉS CSÚZ

egyedül biztos gyógyszere a híres CSÚZ- és KÖSZVÉNY-ÉTER.

Néhányzori bedörzsölés után kigyógyít minden csúz, közvény, reumabántalmat, fejfájást, szurást, szaggatást, fogfájást stb. Egy üveg 2 kor., postán 3 kor. 60 fillér előzetes befizetése után bérmentve küldi az egyedüli készítő

STEINER MIHÁLY városi gyógyszerára TEMESVÁR, Szt.-György-tér 12.

Ezerezer kipróbált, a legtöbb betegágyon gyógyító házi gyógyszer a

Feller-féle **ELSA-FLUID**

Egy kiséret és mindenki állandóan fogja használni.

12 üveget 5 koronáért bérmentve küld az egyedüli készítő

FELLER V. JENŐ gyógyszerész STUBICA, Fő-utca (via Csáktornya.)

legfinomabb egészségi egyiptomi

TURUL SZIVARKA-HÜVELY

100 db 36 fill. 2000 db 7 kor. 5000 db 15 kor. postán bérmentve küld

ENGEL LAJOS SZEGED.

Óvakodjunk értéktelen utazás toktól

Brady-féle **MARIACELLI GYOMORCSEPEK**

200 év óta elismert kúrázó hatásuk, gyomorajkójánál, étvágytalanságnál, nehézségérzés stb. ellen.

Kis üveg 30, nagy üveg 1.40 fillér. - Kapható minden gyógyszerárban. - Központi elárúító: BRADY KÁROLY „Magyar Királyi” gyógyszerára Bécs, I., Fleischmarkt 1., honnan 3 kis üveg 2.40 kor. - vagy 2 nagy üveg 2.80 kor., bérmentve küldetik.

Orvosilag ajánlott legrégibb házi szer a rossz emésztés összes következményei ellen.

Non szabadna hiányoznia egy háztartásban sem.

Csak akkor valódi, ha minden doboz feldolgo a „PSERHOFER 1” név végre írásal látható.

PSERHOFER J. vértisztító labdacsal.

KI AKAR EGYÉVES ÖNKÉNTES LENNI?

A ki az előirt iskolákat nem végezte, az is lehet egyéves önkéntes. - A ki már sor alatt állott, önkéntes. Születésétől kezdve. - Prospektus ingyen küldi:

LICHTBLAU ALBERT a katonai elők. tanf. igazg., Dobozban. Tanbiztosítás: eddel Draugentz J. m. kir. honvéd ezredes ny. és Mayer A. cs. és kir. őrnagy ny. Feljegyzés: a nm. val. és k. közt. m. kir. minis. megbízásából a tank. kir. főigazgató.

Budapest legújabb látványossága a

BELVÁROSI KÁVÉHÁZ

IV., Kigolyó-tér 2. (Klotild főhercegnő palotájánál.)

Vidéki találatos hely. - Kész: STRUBER SÁNDOR.

26 ÉV ÓTA AZ ELISMERT LEGJOBB MAGYAR BESZERZÉSI FORRÁSA

MAUTHNER ÖDÖN BUDAPEST

CS-ÉS KIR-UDV-SZÁLLÍTÓ MAGKERESKEDÉSE

ANDRÁSSY-UT 23. ÉS ROTTENBILLER-UTCA 33.

KÉPES ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Vidékiek kedvenc találkozó helye

KLIVÉNYI FERENCZ vendéglő előrangú éttermet.

Budapest, VI. Andrassy-ut 39.

Kiváló magyar konyha. - Valódi tiszta borok és a világhírű „Pechorbräu” egyedül kimerésze.

Simon Pál jó hírnevű

PÁRIS szállodája

Budapest, Váci-körút 25.

100 szoba 1 főtől feljebb kiszolgálással együtt. Fűtők, elegáns kávéház, étterem, sörözők a házban. Vilámos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok felé.

A legjobb órákat legerősebb és legdivatosabb ékszereket

RÉSZLETFIZETÉSRE

szigorúan szabott árakon szállítja Magyarországra e nemben első és legnagyobb üzlet

BRAUSWETTER JÁNOS kronométer-órák SZEGEDEN.

Arjegyék 2000 kőpéllel ingyen és bérmentve.

WORTZ VILMOS PHOTO-GRÁFIA

BUDAPEST, V. Váci-körút 17.

FRATELLI DEISINGER küld

Flumehől vagy Tricszthól

5 kgr. Cuba kávé, válogatott. . . 15 kor. 68 fill.

6 Ceylon gyöngykávé . . . 15 . . . 15 . . . olvámolva és bérmentve.

ARJEGYZÉK INGYEN.

GOLIÁT MALÁTA SÖR

Kiváló üdítő ital és gyógyozóelokra is szolgál.

AIÁNLJÁK: Dr. Korányi és Dr. Kéthly egyetemi tanár urak megbajknál, vérzékenységénél, emésztési zavarokránál, gyengeségükénél stb.

Gyár és megrendelési hely: KÖBANYAI KIRÁLY-SÖRFŐZŐ, KÖBANYA.

BENZIN-MOTOROK és GÁZMOTOROK ipari és gazdasági célokra

OSERS és BAUER gyárából a legjobbak és leghíresebbek a létező szerkezetek között.

Vezérvizsgálóság és raktár: **DÉNES B.** Budapest, VI., Váci-körút 61.

Képes arjegyék ingyen.

Bodegac Company Portbor, Sherry, Malaga, Madeira, Marsala, Chablis, Rajna- és Mosol-borok.

Kaphatók minden jobb fűszer- és csomagoló-kereskedésekben, szállók, kávéházak és éttermekben.

SZABADALMAKAT ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

BUDAPEST, VI. Váci-körút 17.

WERTSÉBET KÖRÜLTÉL

felvilágosítás díjmentesen.

Sz. és külföldi szabadalmak készítése, értékesítése és énekeztetése. Védjegyek és mustrák lejtromozása.

CSÁSZÁRFÜRDŐ teli és nyári gyógyhely BUDAPESTEN.

Elsőrangú kénes hővizű gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványvíz szűzőkkel, kádfürdőkkel, - 200 kényelmes lakosztóval. - Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Oh jaji! Kihűgés, rekedtség ellen gyors és kitűnő eredménnyel használhatók az

EGGER-féle MELLPASZTILLÁK

Doboz 1 korona és 2 korona. Próbadoz 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és a fűszerárban: Budapest, VI., Váci-körút 17.

megfojt ez az átkozott kihűgés.

Eljen! Egger mellepsztilla szabadított meg.

Ha őszül a haja, használja a kitűnő Zoltán-féle HAIR-REGENERÁTOR, mely nem fest, hanem a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 korona, bérmentve 2 kor. 80 fillér, ZOLTÁN BELA udvari szállító gyógyszerárban Budapest, V., Nagykörút-utca 33. sz. Szabadság-tér sarkán.

100.000 sorsjegy. 50.000 nyeremény. Minden második sorsjegy nyer.

A jelenkor legnagyobb nyereséi esélyű sorsjátéka a m. kir. szab.

OSZTÁLYSORSJÁTÉK.

Megrendelések intézendők:

GAE DICKE A. BUDAPEST IV., Kossuth Lajos-utca 17.

Havonta egy húzás. Tervezet ingyen és bérmentve. Ügynökök kerestetnek.

Kipróbált és fényes sikerrel bevált Asthma, köhögés, szívvese-, gyomor-bélbajoknál, Májbeteg (Hysteria, Neurasthenia), makacs vér- és bűrtalmaknál. Biztos védelem az állapítás és elmozdítás ellen. - Díjazott levelekre válaszol.

Vérgyógyítás - Hemopatia

Dr. KOVÁCS J. egyet. orvost. rendel. intézetében, Budapest, V. Váci körút 18.

Legkövetlenebb és legbiztosabb gyógy mód régi és súlyos betegségekben. Eredményei folytan bámulatosan terjed egy a bel-mint a külföldön! Sikeres gyógyít számtalan oly esetben is, mikor a modern orvosi tudomány már lemondott a beteg életéről.

Hirdetéseket, reklámokat legolcsóbban közölhet az összes bel- és külföldi lapokban az

ALFALANOS TUDOSÍTÓ

Tulajdonos: LEOPOLD GYULA szerkesztő.

Szaksterden, pontosan és lelkiismeretesen eszközölkének az összes megbízások. Kétségetések ingyen.